

ΚΑΙ ΤΩΡΑ ΤΙ ΚΑΝΟΥΜΕ;

Τον τρόπο της πυρκαγιάς διαδέχεται ο φόβος της επόμενης ημέρας. Τι θα συμβεί με τις καμένες εκτάσεις ; Ποιες θα είναι οι επιπτώσεις στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον; Οι κίνδυνοι είναι τώρα η αμέλεια, η αδράνεια, οι σκοπιμότητες, τα συμφέροντα, οι λάθος νοοτροπίες να κατεδαφιστεί ότι έμεινε όρθιο. Τα δάση και οι προστατευμένες περιοχές δέχονται χρόνια τώρα οικιστικές πιέσεις για να γίνουν σπίτια, ξενοδοχεία ή καλλιέργειες. Χωρίς δασολόγιο και κτηματολόγιο οι πόρτες ανοίγουν εύκολα στους καταπατητές.

Συνοψίζοντας επισημαίνουμε τις εξής απειλές.

Η ΑΛΛΑΓΗ ΣΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΗΣ ΓΗΣ

Η πύρινη καταστροφή απειλεί να οδηγήσει σε εσπευσμένες και λανθασμένες αλλαγές στη χρήση της γης στις πληγείσες περιοχές. Οι άνθρωποι που είδαν τα χωράφια τους να καίγονται και το βίός τους να καταστρέφεται μπορεί να οδηγηθούν σε εγκατάλειψη ή πώληση της γης τους προς όφελος χρήσεων (κατοικίες, τουρισμός) που δε θα ωφελήσουν μακροπρόθεσμα τον τόπο τους.

Η ΥΠΟΒΑΘΜΙΣΗ ΤΩΝ ΒΙΟΤΟΠΩΝ

Μεταξύ των περιοχών που πλήττονται από τις πυρκαγιές υπάρχουν και μεγάλες εκτάσεις που βρίσκονται υπό την προστασία του δικτύου « Φύση 2000» (Natura) Αυτές οι εκτάσεις, όταν καταστρέφονται εντελώς, υπάρχει κίνδυνος να χαθούν είδη χλωρίδας και πανίδας όπως και σπάνια τοπικά φυτά.

ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΨΗ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ - ΕΡΗΜΟΠΟΙΗΣΗ

Την υπογεννητικότητα και τη γήρανση του πληθυσμού έρχεται να συμπληρώσει ένα κύμα μετανάστευσης από τις πληγείσες περιοχές προς τα αστικά κέντρα. Αυτό το κύμα φυγής δημιουργεί σοβαρά δημογραφικά προβλήματα με τα γνωστά αποτελέσματα.

ΚΑΤΟΛΙΣΘΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΙΚΕΣ ΠΛΗΜΜΥΡΕΣ.

Με τις βροχές απομακρύνεται το επιφανειακό χώμα, με συνέπεια τις κατολισθήσεις και τις λασπορροές. Το έδαφος στις περιοχές με έντονο γεωγραφικό ανάγλυφο απογυμνώνεται και έτσι μειώνεται η αποθηκευτική του ικανότητα σε νερό και θρεπτικά συστατικά. Όσο για τις λοφώδεις περιοχές ο κίνδυνος ερημοποίησης είναι μεγαλύτερος, καθώς τα επιφανειακά εδάφη είναι μικρού βάθους. Η απόπλυση του εδάφους έχει σαν ακόλουθη συνέπεια τις πλημμύρες που θα συμπληρώσουν την καταστροφή που προκάλεσε η πυρκαγιά.

ΚΛΙΜΑΤΙΚΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ

Με τις πυρκαγιές των δασών, το κλίμα επιβαρύνεται από το διοξείδιο του άνθρακα, στην αύξηση του οποίου η ανθρώπινη δραστηριότητα συμβάλλει σε μέγιστο βαθμό. Μ' αυτόν τον τρόπο σχηματίζεται ένας χωρίς τέλος φαύλος κύκλος στην παραγωγή του διοξειδίου

του άνθρακα που επιτείνει το φαινόμενο του θερμοκηπίου, με τις γνωστές επιπτώσεις στο κλίμα και στο περιβάλλον.

ΡΥΠΑΝΣΗ

Τοξικά υπολείμματα από φυτοφάρμακα, μονωτικά υλικά, καμένα πλαστικά προκαλούν μεγάλες ανησυχίες γιατί απειλούν τη δημόσια υγεία. Οι τοξικές ουσίες της τέφρας, μετά την καύση, παραμένουν στο περιβάλλον για μεγάλο χρονικό διάστημα. Με τις βροχές εισέρχονται στο έδαφος και μολύνουν τον υδροφόρο ορίζοντα. Μάλιστα, αν μέσα στα δάση και στο περιβάλλον υπάρχουν χωματερές που καίγονται, τότε τα υπόγεια νερά μπορεί να ρυπανθούν ακόμη και με βαρέα μέταλλα.

Όλα αυτά τα προβλήματα είναι ορατά και επιζητούν άμεση λύση. Σε κάθε περίπτωση δείχνουν πως πρέπει να γίνουν βασικά βήματα για την αναγέννηση των δασών και την επαναλειτουργία των βιοτόπων.

1^ο ΒΗΜΑ - ΤΟ ΕΔΑΦΟΣ

Αφού εξετασθούν και μελετηθούν οι κλίσεις όλων των εδαφών πρέπει αμέσως να γίνει.

Κοπή των καμένων δέντρων και θάμνων και τοποθέτηση των κορμών παράλληλα για τη μερική ανακοπή της επιφανειακής απορροής σε περίπτωση βροχοπτώσεων.

Επίστρωση των επιφανειών με άχυρο για την προστασία του εδάφους από τη διαβρωτική ενέργεια της βροχής.

Κάλυψη του χόρτου με τα κομμένα κλαδιά για τη συγκράτησή του από τον άνεμο

Διασπορά χαλικιών και λίθων, διότι έχει αποδειχθεί ότι μειώνουν τη διάβρωση.

Κατασκευή αναβαθμών από συρματοκιβώτια ή ξερολιθιές στις κοίτες των ρεμάτων για την ανακοπή και επιβράδυνση της ροής του νερού.

2^ο ΒΗΜΑ –ΦΥΣΙΚΗ ΑΝΑΔΑΣΩΣΗ

Η ίδια η φύση αναλαμβάνει την αναγέννηση σε κάποια είδη. Οι σπόροι του σχοίνου, του πλάτανου, κάποιων ειδών Πεύκης, των αείφυλλων και των θερμόβιων πλατύφυλλων αποθηκεύονται στο έδαφος. Οι διαφορετικές αυτές τράπεζες σπερμάτων ενεργοποιούνται μετά την φωτιά με τις πρώτες βροχές. Η στάχτη κάνει το χώμα λιγότερο όξινο και βοηθάει στο να αυξηθούν τα θρεπτικά συστατικά του εδάφους. Οι σπόροι των κωνοφόρων δεν καίγονται με τη φωτιά, αντίθετα απελευθερώνονται 24-48 ώρες μετά τη φωτιά από τα καμένα δέντρα και είναι έτοιμα να ξαναβλαστήσουν. Έτσι σε 25 περίπου χρόνια έχουμε ξανά δάσος κωνοφόρων. Τα δάση της ελάτης όμως που δεν αντέχουν στις πυρκαγιές καθόλου θα χρειαστεί μέχρι και 150 χρόνια για να ξαναγεννηθούν. Έτσι πρέπει να γίνει τεχνητή αναδάσωση.

3^ο ΒΗΜΑ – ΑΝΑΔΑΣΩΣΗ ΑΠΟ ΤΗ ΔΑΣΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΕΣ.

Οι αναδασώσεις από τους πολίτες πρέπει να γίνουν με την ευθύνη και την εποπτεία της Δασικής υπηρεσίας και των Δασαρχείων. Η αναδάσωση είναι ένα λεπτό και δαπανηρό εγχείρημα που πρέπει να γίνει από ειδικούς, με προσεκτικό σχεδιασμό και σύμφωνα με τις αρχές της αναδάσωσης.

Τελειώνει λοιπόν μια πυρκαγιά και αυτό που απομένει είναι η καμένη γη, τα νεκρά κουφάρια των δέντρων, ερημιά και το γκριζόμαυρο τοπίο να θυμίζει αυτό θα έπρεπε να είναι ένα καταπράσινο οικοσύστημα.

Κι όμως η ζωή είναι ακόμη εδώ. Κρυμμένοι σπόροι μέσα στο χώμα, κάτω από τα αποκαΐδια περιμένουν υπομονετικά να κοπάσουν οι φλόγες που κατέτρωγαν το κορμί τους κι ύστερα να ξεμυτίσουν δειλά μέσα από τη γκριζα στάχτη, να πεταχτούν και να βλαστήσουν, να πρασινίσουν και πάλι τη γη, να δημιουργήσουν ένα πανέμορφο δάσος που θα φιλοξενεί στοργικά χιλιάδες είδη χλωρίδας και πανίδας, και που καθώς θα προσθέτουν τους δικούς τους κρίκους στην αλυσίδα της φύσης θα σχηματίσουν ένα ζωντανό οικοσύστημα, όπου το κάθε είδος θα έχει και το δικό του ρόλο. Υπάρχουν δυνάμεις στη Φύση που, παρόλες τις καταστροφικές μας ενέργειες, δίνουν τη ζωή και διατηρούν τη βιωσιμότητα του πλανήτη μας. Ελπίδες υπάρχουν λοιπόν. Για πόσο χρόνο ακόμη, θα το δείξει ο καιρός και η συμπεριφορά μας.

«Το καμένο δάσος αλλά και το αναγεννώμενο μπορούν να αποτελέσουν φυσικά εργαστήρια εκπαίδευσης και περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης για τις γενιές που έρχονται, αλλά και προβληματισμού για τις γενιές που φεύγουν.»